

Kadernota Jongerenparticipatie Zwijndrecht

'De jeugd als bron van creativiteit, vindingsrijkheid en energie'

Amsterdam, 26 januari 2001

Bert Diependaal
Peter Kwakkelstein

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Samenvatting	4
1 Inleiding	6
1.1 Waarom jongerenparticipatiebeleid	6
1.2 Plaats jongerenparticipatiebeleid binnen totale gemeentelijke beleid c.q. Integraal Jongerenbeleid en wijkbeheer	6
1.3 Rol van de gemeente	6
1.4 Waarom een kadernota jongerenparticipatie	7
2 Begripsbepaling	8
2.1 Definitie participatie	8
2.2 Diverse vormen van participatie	8
2.3 Definiëring van de doelgroep	8
3 Algemene beleidskaders	9
3.1 Rijksbeleid	9
3.2 Provinciaal beleid	9
3.3 Gemeentelijk beleid	9
4 Uitgangspunten gemeentelijk jongerenparticipatiebeleid	11
5 Overzicht jongerenparticipatie Zwijndrecht	14
6 Inventarisatie knelpunten/ wensen van jongeren en maatschappelijk middenveld over jongerenparticipatie.	15
7 Analyse van de knelpunten	17
7.1 Maatschappelijke oorzaken	17
7.2 Ontbreken van een visie, systematiek en afstemming	17
7.3 Randvoorwaarden voor jongerenparticipatie	18
8 Probleemstelling	19
9 Doelstellingen	20
10 Oplossingsrichting	21
11 Actieprogramma jongerenparticipatie 2001 – 2002	23
11.1 Experimenten Heer Oudelans Ambacht (HOA)	23
11.2 Experiment wijk Noord (Sterrenbuurt)	27
11.3 Jongerenparticipatie Stadshart (in kader van veiligheids campagne 2001)	29
12 Financiën	32
13 Communicatie/ tijdspad	33

1 Inleiding

1.1 Waarom jongerenparticipatiebeleid

In 1999 heeft de gemeente Zwijndrecht de kadernota "Rondhangen en Samenhangen" vastgesteld die sinds die tijd het richtsnoer vormt voor het gemeentelijk jeugdbeleid. Begin 2000 is een notitie verschenen met een overzicht van de stand van zaken van het integraal jeugdbeleid. In deze voortgangsnotitie staan de concrete vervolgstappen en aanbevelingen geformuleerd. Ten aanzien van het onderwerp jongerenparticipatie wordt geconstateerd dat er van betrokkenheid van jeugdigen bij het beleid nauwelijks sprake is. Er wordt aanbevolen om te onderzoeken op welke wijze en in welke omvang structurele jongerenparticipatie bevorderd kan worden. Vervolgens heeft de gemeente in het jaar 2000 bij de ontwikkeling van het jongerenparticipatie-beleid gebruik gemaakt van het consultatieaanbod van de VNG. Dit consultatietraject heeft bij de betrokken actoren binnen de gemeente het besef versterkt dat de gemeente ernst maakt met haar voornemens op het gebied van jongerenparticipatie. Daarnaast heeft het consultatietraject bijgedragen aan een bezinning en verdere verdieping van de betekenis van jongerenparticipatie.

Met het formuleren van dit beleidsplan wil de gemeente een systematische en gemeentebrede aanpak van jongerenparticipatie realiseren.

1.2 Plaats jongerenparticipatiebeleid binnen totale gemeentelijke beleid c.q. Integraal Jongerenbeleid en wijkbeheer

De nota "Rondhangen en Samenhangen" is het kader voor *het gemeentelijk jeugdbeleid*. In deze nota wordt vastgesteld dat jongerenparticipatie een belangrijk uitgangspunt is bij het integraal jeugdbeleid. Zowel bij de beleidsvorming als bij de uitvoering van het beleid moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijke participatie van de jongeren zelf.

Daarmee wordt vastgesteld dat een lokaal jeugdbeleid alleen effectief kan zijn als het aansluit op de behoeften en wensen van de jongeren zelf.

Met betrekking tot *het wijkbeheer* geeft het gemeentebestuur in het collegeprogramma 1998-2002 aan dat zij streeft naar een veilige en prettige woonomgeving. Een belangrijk middel om dit te bereiken is het wijkgericht werken, oftewel 'samen anders werken'. Het doel van het wijkgericht werken is de betrokkenheid van bewoners (dus ook jeugdigen) en andere instellingen te bevorderen. Jongerenparticipatie en jeugd betrekken is een essentieel onderdeel van het wijkgericht werken.

Wijkbeheer zorgt ervoor dat de vragen van jongeren uit de wijk beter afgestemd worden bij de verschillende diensten. 'Samen anders werken' betekent ook samen beter communiceren. Verbetering van de communicatie tussen jongeren en andere buurtbewoners heeft een centrale plaats in de wijkjaarplannen.

1.3 Rol van de gemeente

Het gemeentebestuur is verantwoordelijk voor het plaatselijk jeugdbeleid. In beleidsnota's van de centrale overheid wordt erop gewezen dat preventief jeugdbeleid moet bijdragen aan het voorkomen en aanpakken van problemen, en de bevordering van de kansen van jeugdigen. Deze kansen worden voor-

namelijk bepaald door sociale binding, mogelijkheden voor participatie, goede toekomstperspectieven en een sterke maatschappelijke positie.

De lokale overheid staat voor de vraag: "op welke wijze zij de deelname van jongeren aan de lokale samenleving kan bevorderen". Het gaat erom jongeren te activeren en niet alleen om het regelen van zaken vóór jeugdigen.

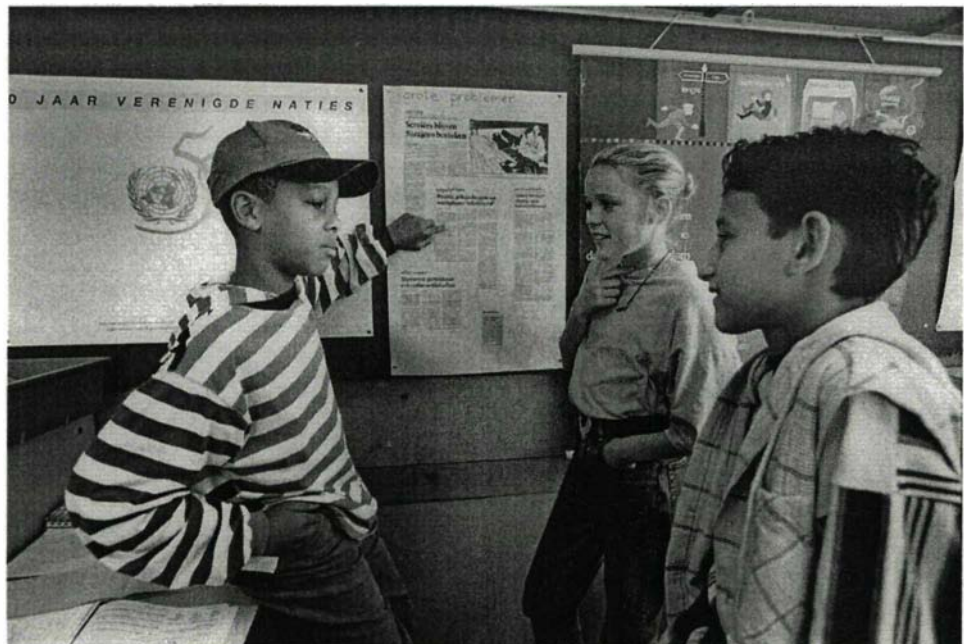
Een jeugdbeleid dat (mede) door jongeren wordt gedragen, en waaraan zij een actieve bijdrage leveren, is een kansrijk jeugdbeleid.

De gemeente heeft daarin de rol op zich genomen om jongeren ruimte te bieden, te activeren en waar nodig te faciliteren. In het stimuleren van maatschappelijke participatie heeft de gemeente een voortrekkersrol naar volwassenen (burgers) en naar maatschappelijke organisaties. Ook maatschappelijke organisaties zullen gestimuleerd en aangestuurd worden om bij te dragen aan jongerenparticipatie.

1.4 Waarom een kadernota jongerenparticipatie

Voortbouwend op de opgedane ervaringen, willen wij de komende periode meer samenhang in de participatie van de jongeren aanbrengen. Dus niet vanuit vaste structuren, maar juist flexibel inspelen op wat er bij de jongeren leeft.

Aan de hand van deze kadernota wordt jongerenparticipatie in de gemeente Zwijndrecht gestimuleerd en wordt een systematische aanpak gerealiseerd.

2 Begripsbepaling

2.1 Definitie participatie

De officiële definitie van participatie is volgens het woordenboek: *deelnemen aan het sociale- of groepsleven*. Het draait er dus om dat jongeren actief meedoen. Van belang is dat jongeren een rol en een stem krijgen in wat voor hen belangrijk is. Daarbij gaat het om voorzieningen, activiteiten en organisaties in de directe omgeving. Actief meedoen is een mes dat aan twee kanten snijdt. Aan de ene kant heeft het positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling van de jeugd. Aan de andere kant wordt de kwaliteit van de activiteiten en het beleid erdoor verbeterd.

2.2 Diverse vormen van participatie

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen maatschappelijke- en politieke participatie.

- *Maatschappelijke participatie* heeft betrekking op de deelname van jeugdigen in de lokale samenleving. Dit omvat een grote verscheidenheid van zaken: ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte, contacten met buurtbewoners, buurtinitiatieven, deelname aan verenigingen en betrokkenheid van jongeren bij het realiseren en functioneren van voorzieningen. Een voorbeeld van maatschappelijke participatie: jongeren nemen het initiatief voor een muziekcentrum, zij werken hun plannen uit en bespreken dit met gemeente en instellingen.
- *Politieke participatie* van jongeren is gericht op het betrekken van jeugdigen bij lokale beleidsvoorbereiding en besluitvorming. Voorbeelden hiervan: vragen naar reactie van jongeren op beleidsvoornemens of het oprichten van een stedelijke jongerenraad. In deze kadernota is 'maatschappelijke participatie' het doel en 'politieke participatie' kan daaruit voortvloeien. Centraal staat dus het bevorderen van de maatschappelijke participatie van jongeren.

2.3 Definiëring van de doelgroep

Jongerenparticipatie is gericht op jongeren in de leeftijd van ± 12 tot ± 18 jaar. We kiezen voor jongeren in deze leeftijd omdat we hen willen stimuleren om actief aan de samenleving deel te nemen. Nu staan jongeren in deze leeftijd nog te vaak negatief in de belangstelling, terwijl er toch een grote groep jongeren is die positieve ideeën en plannen heeft. Nadat geëxperimenteerd is met jongerenparticipatie kan de participatie ook verbreed worden naar andere leeftijden en aandacht gegeven worden aan kinderplichtparticipatie.

Bij jongerenparticipatie willen we ons nadrukkelijk niet alleen richten op de jongeren van havo of vwo, maar juist ook jongeren uit het VMBO.

Met nadruk wijzen we erop dat de participatie van allochtone jongeren hoge prioriteit heeft.

3 Algemene beleidskaders

3.1 Rijksbeleid

In 1996 werd door het ministerie van VWS de projectgroep 'Ontwikkeling lokaal preventief jeugdbeleid' opgericht (Olpij). Deze projectgroep stelde zich ten doel gemeenten te ondersteunen bij de vormgeving van preventief jeugd-beleid. Een van de speerpunten van het Olpij was het bevorderen van jongerenparticipatie. In de visie van de projectgroep Olpij is jongerenparticipatie een belangrijke pijler van jeugdbeleid: enerzijds om de sterke kanten van jongeren, zoals creativiteit en enthousiasme te benutten, anderzijds om beter rekening te kunnen houden met wensen en behoeften van jongeren. In 2000 hebben het kabinet, het Inter Provinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een gezamenlijke visie op jeugdbeleid geformuleerd in 'Jeugdbeleid in Ba(la)ns – in het kader van het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (Bans). In dit kader is afgesproken dat de overheden de jeugd actief zullen betrekken bij het maken van beleid. Expliciete aandacht voor participatie van jeugdigen bij onderwerpen en beleidsvoornemens die op hen van toepassing zijn is noodzakelijk. Het recht van kinderen en jongeren op het hebben van een visie en het uiten van een mening krijgt inhoud als instellingen, gemeenten en provincie jeugdigen meer betrekken.

3.2 Provinciaal beleid

In het concept 'provinciale beleidsvisie jeugd 2001-2004' is een van de doelen: het stimuleren van de participatie van jeugdigen en ouders. De provincie is verantwoordelijk voor de jeugdzorg. (De gemeente voor het preventieve jeugd-beleid.) De provincie Zuid-Holland hecht er waarde aan dat jeugdigen leren met keuzevrijheid om te gaan en verantwoordelijkheid te dragen. Zelfredzaamheid en zelfsturing zijn voor jeugdigen van belang om zich op school, straks op het werk en daarbuiten te kunnen ontwikkelen en handhaven. Jongerenparticipatie, jeugd betrekken en jeugd verantwoordelijkheid geven, kunnen het leren van zelfsturing bevorderen. Ook de andere kant van de medaille heeft volgens de provincie aandacht nodig: sociale binding en sociale sturing door opvoeders, school en andere instellingen. Deze aandacht is nodig om een tweede doel van de regiovisie te bereiken, namelijk 'sociale sturing van jeugdigen bevorderen'. De provincie Zuid-Holland verwacht van de partners die de regiovisie onderschrijven acties die erop gericht zijn participatie van jeugdigen en ouders van jonge kinderen te bevorderen.

3.3 Gemeentelijk beleid

In 1999 werd de kadernota Integraal Jeugdbeleid gemeente Zwijndrecht, met de werktitel 'Rondhangen en Samenhangen' vastgesteld. Bij de uitgangspunten in deze nota wordt het belang van jongerenparticipatie benadrukt. Het college geeft daarin aan dat zowel bij de beleidsvorming als bij de uitvoering van het beleid moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijke participatie van jongeren zelf.

Een jaar na vaststelling van de kadernota verscheen een notitie 'Stand van zaken uitvoering kadernota Rondhangen en Samenhangen'. Daarin wordt geconstateerd dat er van betrokkenheid van jeugdigen bij het beleid nog nauwelijks sprake is. Daarom wordt aanbevolen om te onderzoeken op welke

wijze en in welke omvang structurele jongerenparticipatie bevorderd kan worden. Daarnaast wordt aanbevolen om te bezien op welke wijze jongeren kunnen gaan deelnemen in de wijkplatforms. In 2000 heeft de gemeente Zwijndrecht gebruik gemaakt van het consultatietraject van de VNG bij de ontwikkeling van jongerenparticipatie. Deze kadernota jongerenparticipatie vloeit hieruit voort.

4 Uitgangspunten gemeentelijk jongerenparticipatiebeleid

In de kadernota Integraal jeugdbeleid "Rondhangen en Samenhangen" noemt de gemeente jongerenparticipatie een belangrijk uitgangspunt bij het integraal beleid. Zowel bij de beleidsvorming als bij de uitvoering streeft de gemeente naar een zo groot mogelijke participatie van jongeren zelf.

Bij het opstellen van de doelen en beleidsrichting voor jongerenparticipatie hecht de gemeente aan het hanteren van een aantal voor haar relevante vertrekpunten c.q. uitgangspunten. Op basis van de voorgaande hoofdstukken formuleren we hieronder de uitgangspunten voor het jongerenparticipatiebeleid.

Jongeren leveren een actieve bijdrage aan de lokale samenleving

Jongerenparticipatie is meer dan een modegril en niet alleen aan de orde omdat de regering het wil.

We hebben te maken met veranderingen in de samenleving, die verlangen dat we de positie van jeugdigen in de samenleving en hun bijdrage aan de samenleving serieuzer nemen dan voorheen. Meer en meer zien we het streven in de samenleving om burgers tot 'actieve dragers' van de gemeenschap te maken. De boodschap van vandaag is: 'De samenleving kan niet door de overheid alleen worden gerund'. Een actief draagvlak en actieve bijdragen van burgers zijn daarvoor essentieel. En dit geldt ook voor jeugdige burgers. Deze boodschap staat in tegenstelling tot de boodschap van de verzorgingsstaat, die vooral leek te zeggen: 'de overheid zorgt voor u'.

Jongeren mogen niet langer aan de kant staan

Veel beleid is er het afgelopen decennium op gericht om de verantwoordelijkheid voor 'het samenleven' bij de burgers te leggen. Denk hierbij aan het wijkgericht werken. De jongeren werden daar nauwelijks bij betrokken en bleven ook vaak aan de kant staan.

Langzaam dringt het besef door dat jongeren in de hedendaagse samenleving een betekenisvol deel van de bevolking zijn waarover niet geregeerd kan worden. Zij kunnen een waardevolle bijdrage leveren. Jongeren voelen zich steeds minder aangesproken door institutionele kaders. De mondigheid van jongeren is toegenomen en zij verwachten dat de samenleving daarop reageert door hen rechtstreeks aan te spreken. Jongeren, die tot nu toe vooral object van beleid waren, moeten actief bij de samenleving betrokken worden. We constateren dat op dit punt een inhaalmanoeuvre nodig is.

Maatschappelijke participatie voorop

Wanneer jongeren ideeën, plannen en klachten hebben dan zouden zij ondermeer de weg naar de overheid moeten kunnen vinden en daar gehoor moeten vinden. Maar ook de lokale gemeenschap in hun woon- en leefomgeving zou zich daarvoor open moeten stellen. Dat veronderstelt dat jongeren een plaats hebben in de lokale gemeenschap, dat zij zich daarmee verbonden en verwant voelen. Dit is 'maatschappelijke participatie' van jongeren. Deze maatschappelijke deelname zal een verankering moeten vinden in de directe woon- en leefomgeving van jongeren. Daarvoor is in menig opzicht een 'mentaliteitsverandering' bij volwassen burgers nodig. Immers zij beschouwen jongeren die zich manifesteren veelal als last.

Jongeren moeten in de lokale overheid hun bondgenoot vinden als het gaat om het verwerven van een gerespecteerde en volwaardige deelname aan de lokale samenleving.

Politieke participatie geen doel op zich

Wanneer het onderwerp 'jongerenparticipatie' aan de orde is in de gemeente Zwijndrecht dan wordt het veelal verengt tot de vraag hoe jeugdigen bij het beleid betrokken kunnen worden. Spoedig gaat de discussie dan over de vraag in welke vorm een representatie van jongeren gevormd kan worden om mee te denken over het lokaal beleid. Dit streven naar politieke participatie van jongeren heeft in een aantal gemeenten geleid tot een goed functionerende jeugdraad, een jongerenplatform of een panel. De ervaringen leren echter dat een dergelijk orgaan zich vaak vooral oriënteert op de lokale politiek en dat een breed draagvlak onder de plaatselijke jeugd niet of moeizaam tot stand komt. Ook de continuïteit van een dergelijk orgaan vormt steeds een probleem: er zijn nu eenmaal niet altijd onderwerpen aan de orde die jongeren aanspreken en het blijft moeilijk om jongeren voor langere tijd te motiveren om in een dergelijk orgaan te participeren. Eigenlijk zou het zo moeten zijn dat de 'politieke participatie' van jongeren als vanzelfsprekend uit hun functioneren in de lokale gemeenschap voortkomt. Politieke participatie vloeit dan voort uit hun maatschappelijke betrokkenheid. Zo gezien is maatschappelijke participatie het doel en politieke participatie een gevolg.

Aanknopingspunten in de eigen buurt

Voor het bevorderen van een gerespecteerde plaats in de lokale gemeenschap zijn in de woon- en leefomgeving van jongeren talrijke aanknopingspunten te vinden. Het zijn bijvoorbeeld de jongeren die pleiten voor (verbetering van) een speelveld in de buurt. Ook zijn het jongeren die deelnemen aan activiteiten van het jongerenwerk, de verenigingen en de sportclubs. Het zijn ook de jongeren die rondhangen in de buurt. Vaak willen volwassenen graag iets voor de jongeren in de buurt doen, maar weten zij niet hoe zij dat moeten aanpakken.

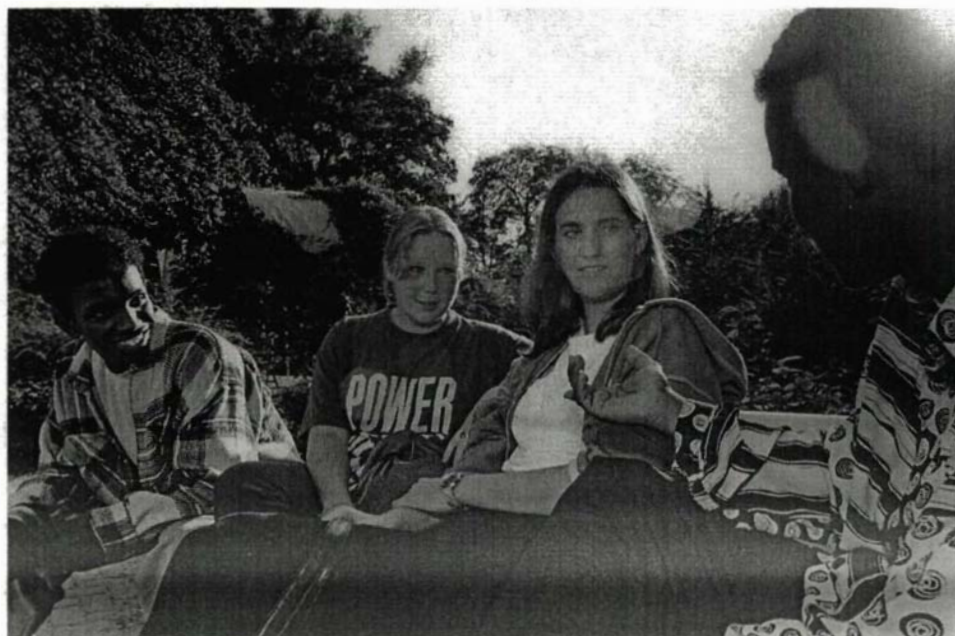
Activerend beleid – dus niet 'de jeugd vraagt en wij draaien'

Jongeren staan niet altijd te popelen om dingen aan te pakken. Ook zij weten vaak niet hoe ze zaken kunnen aanpakken. Ze worden daarnaast weinig uitgedaagd om met hun ideeën te komen. Als ze dat doen dan zijn er vaak geen voorzieningen om die ideeën verder te ontwikkelen en ten uitvoer te brengen. We kunnen er echter van uitgaan dat de jeugd even energiek, vindingrijk en creatief is als zij altijd is geweest. Als we erin slagen om jongeren op een juiste manier te benaderen en aan te spreken blijken zij doortastender te zijn dan ooit. De jeugd is een positieve bron voor de lokale gemeenschap, maar wordt te weinig als zodanig beschouwd. De vraag is hoe we deze bron kunnen aanboren waardoor het ten goede komt aan de lokale gemeenschap. Daarbij moeten wij twee kanttekeningen maken:

- 1 De jongeren groeien op in een consumptiemaatschappij waar alles gemakkelijk beschikbaar is. Bovendien zijn zij, net als hun ouders, gewend geraakt aan de ideologie van de verzorgingsstaat waarin de overheid wel zal zorgen voor al datgene wat individuele burgers niet kunnen (en willen) realiseren of oplossen.
- 2 Een tweede kanttekening is dat we ons er van bewust moeten zijn dat de lokale politiek en het beleid voor jongeren een 'ver van mijn bed show' is (zie verder in het hoofdstuk analyse).

Om geloofwaardig te zijn moet de gemeente in samenwerking met de jongeren concrete zaken tot stand brengen. Daarbij moet de gemeente niet de fout

maken zich te presenteren als een sinterklaas, vanuit de gedachte: 'jullie vragen, wij draaien'.

5 Overzicht jongerenparticipatie Zwijndrecht

Jongerenparticipatie is geen nieuw fenomeen in de gemeente Zwijndrecht. Op verschillende manieren is hier al invulling aan gegeven. Vooral het jongerenwerk van de SIWZ heeft zich hiervoor ingezet.

Voorbeelden van jongerenparticipatie in Zwijndrecht:

- In mei 1999 is de kadernota Integraal jeugdbeleid ter bespreking voorgelegd aan de leerlingenraad van het Develstein College.
- Bij de realisering van jongerenontmoetingsplekken of sportveldjes hebben jongeren meegedacht over de plek en inrichting.
- Jongeren hebben een actieve rol gespeeld op de gemeentedag in september 2000.
- In het jongerencentrum hebben jongeren invloed op de programmering, het beheer van het gebouw en de investeringen.
- Jongeren hebben, met ondersteuning van het jongerenwerk, het initiatief genomen voor het realiseren van oefenruimten voor beginnende bands.

De resultaten tot nu laten zien dat het jongerenwerk op een aantal punten succesvol is geweest met jongerenparticipatie. Ook zien we dat sommige initiatieven al snel vastlopen vanwege langdurige en voor jongeren ondoorzichtige besluitvormingsprocessen. Vaak gaat dit over de hoofden van jongeren heen en jongeren voelen zich daardoor niet betrokken en haken af.

6 Inventarisatie knelpunten/ wensen van jongeren en maatschappelijk middenveld over jongerenparticipatie.

De jongeren aan het woord

In december 1996 verscheen het rapport 'Jong zijn in Zwijndrecht'. In dit rapport staan de meningen van jongeren uit de gemeente Zwijndrecht over hun vrijetijdsbesteding, schoolervaringen, instellingen, woon- en leefomgeving, veiligheid en ook participatie.

De meeste jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar in de gemeente Zwijndrecht hebben weinig (41%) of geen (55%) belangstelling voor de gemeentelijke politiek. Slechts een kleine minderheid onder de jongeren (4%) heeft daarvoor veel interesse. Alleen onder allochtone jongeren en jongeren die in de wijk Nederhoven wonen is de belangstelling voor de lokale politiek wat groter.

Wel hebben jongeren belangstelling voor onderwerpen die hen direct aangaan. Hoog scoort het onderwerp Veiligheid in de buurt (47%) en voldoende speel- en sportmogelijkheden (42%).

Een op de zes Zwijndrechtse jongeren (17%) zegt desgevraagd bereid te zijn om met de gemeente mee te denken en te praten over zaken die voor de jeugd in Zwijndrecht zouden moeten worden gedaan.

Een op de drie jongeren in Zwijndrecht vindt dat de gemeente te weinig voor hen doet, terwijl daarnaast bijna de helft niet weet of de gemeente genoeg doet.

De helft van de Zwijndrechtse jongeren vindt dat de gemeente meer rekening moet houden met de wensen van de jeugd als er beslissingen worden genomen. Vooral ten aanzien van jeugdzaken of zaken op het gebied van sport en spel, moet de gemeente meer rekening houden met de verlangens van de Zwijndrechtse jongeren.

In het voorjaar 2000 deed de GGD een onderzoek naar de gezondheid van jongeren van 12 tot 18 jaar. Het resultaat van dit onderzoek werd vastgelegd in een rapport met de werktitel 'Met het oog op jongeren in Zwijndrecht'. In het kader van dit onderzoek werd een enquête gehouden onder 1000 jongeren. 437 jongeren hebben hierop gereageerd. Van deze 437 hebben 60 jongeren aangegeven mee te willen denken over activiteiten en voorzieningen in de gemeente Zwijndrecht.

Op de gemeentedag 2000 konden jongeren reageren op stellingen die betrekking hadden op de thema's uitgaan: eigen ontmoetingsruimte, gezondheid, veiligheid en participatie/ inspraak. De stand waar jongeren hun mening konden geven werd ongeveer door 250 jongeren bezocht. Er werd enthousiast gereageerd en gediscussieerd met de aanwezige wethouders en raadsleden.

In de stembus zijn 78 ideeën ingebracht. Op de stellingen werd actief gereageerd, namelijk 234 keer. Totaal kwamen er dus 312 reacties van jongeren.

Uit de reacties blijkt dat jongeren vooral behoefte hebben aan meer uitgaansgelegenheden. Vooral disco/ cafe (79x), bioscoop (43x) en skatemogelijkheden (24x) zijn in trek.

Ook sport- en speelvoorzieningen zijn bij jongeren geliefd. Verzoeken om kleine speelplaatsen met bijvoorbeeld basketbalpalen (16x), meer voetbalvelden

(13x) of uitbreiding van zwemmogelijkheden (6x). Jongerenontmoetingsplekken scoort ook bij de jeugd (24x). Tevens geven jongeren aan meer festivals of feesten te willen (16x).

Uit deze reacties blijkt dat de jongeren heel goed weten wat ze willen en dat ze hun mening ook duidelijk naar voren weten te brengen.

Jongerenwerkers aan het woord

De jongerenwerkers die in dienst zijn van Stichting Stedelijke Instelling Welzijnswerk Zwijndrecht (SIWZ) hebben veel contact met de Zwijndrechtse jeugd.

Het jongerenwerk bepleit in de notitie 'Jongerenbeleid in uitvoering' (die verscheen in juli 1998) dat jongeren meer invloed moeten krijgen op hun omgeving. Jongeren moeten serieus genomen worden en verdienen respect. De jongere is onderdeel van zijn omgeving en bepaalt mede de geldende waarden en normen. Participatie moet dan vooral op wijkniveau gerealiseerd worden. Jongeren moeten een rol krijgen in het wijkbeheer. Pas in latere instantie kan vanuit het wijkniveau eventueel een jongerenraad voort komen. Zij achten het niet wenselijk om te beginnen met een jongerenraad.

In het jongerenwerk is zelfverantwoordelijkheid van jongeren een centrale doelstelling. Vanuit deze doelstelling hebben jongeren invloed op onder andere programmering, het beheer van het gebouw en de investeringen. Dit blijft gehandhaafd. Het jongerenwerk bepleit dat dezelfde vorm van verantwoordelijkheid ook gerealiseerd moet worden voor de invulling van de woonomgeving en betrokkenheid bij de politiek.

Knelpunten die de jongerenwerkers signaleren:

- Het ontbreken van faciliteiten en kaders is het grootste knelpunt bij jongerenparticipatie. Aan jongeren werd door de gemeente een aantal malen gevraagd hun wensen kenbaar te maken. Daarna bleek dat er niet aan de voorwaarden kon worden voldaan. Een voorbeeld hiervan: op verzoek van de gemeente wezen jongeren in HOA een plaats aan voor een "jongeren ontmoetingsplek". Hierop kwamen er protesten uit de buurt en bleek het niet te passen in het bestemmingsplan. Vervolgens werd het op de lange baan geschoven. Dit heeft geleid tot frustraties bij jongeren, die daardoor hun vertrouwen verloren en afhaakten.
Van belang is vooraf de kaders aan te geven, zodat het voor jongeren duidelijk is waarvoor ze kunnen kiezen. Ook is het van belang vooraf duidelijk te maken aan jongeren hoe lang het duurt om een voorziening te realiseren.
- De belangstelling van jongeren voor hun woonomgeving en de politiek is sterk achteruit gegaan. Als belangrijkste oorzaak noemt het jongerenwerk het gebrek aan voorzieningen en buitenruimten.
- De gemeente reageert niet slagvaardig op de wensen van jongeren. Ook ontbreekt aan een duidelijk tijdspad, waardoor de besluitvormingsprocedures voor jongeren onhelder zijn.
- Er is geen of onvoldoende afstemming tussen de verschillende gemeentelijke sectoren. De sector Welzijn heeft in het beleid jongerenparticipatie opgenomen, terwijl dit beleid in de praktijk van de sector Wonen en Bouw niet altijd zichtbaar is. Juist deze sector is van belang bij het realiseren van voorzieningen op wijkniveau.
- Het jongerenwerk wordt niet altijd betrokken bij de jongerenparticipatie activiteiten van de gemeente. Dit leidt tot ad hoc beleid.

7 Analyse van de knelpunten

7.1 Maatschappelijke oorzaken

De jeugd is een positieve bron voor de lokale gemeenschap. Maar jongeren staan niet te dringen om met voorstellen te komen om hun woon- en leefomgeving aantrekkelijker te maken. Dat komt mede voort uit de houding 'ach, wat maakt het uit, er kan hier toch nooit wat'. Maar anderzijds is het ook een gevolg van het feit dat zij zich niet aangesproken voelen, omdat ze niet voelen dat ze deel uitmaken van de lokale gemeenschap. Welke oorzaken heeft dit?

Jongeren groeien op in een consumptie maatschappij, waar alles gemakkelijk beschikbaar is. Bovendien zijn zij, net als hun ouders, gewend geraakt aan de ideologie van de verzorgingsstaat waarin de overheid zal zorgen voor al datgene wat individuele burgers niet kunnen (en willen) realiseren of oplossen. Een tweede kanttekening is dat we ons er van bewust moeten zijn dat de lokale politiek en het beleid voor jongeren een 'ver van mijn bed show is'. De gemeente is in de ogen van jongeren een ondoorzichtig complex waar men beschikt over 'het geld' en 'de macht' en waar de volwassenen de dienst uitmaken. Jongeren zijn niet primair geïnteresseerd om betrokken te raken in het spel van beleidsontwikkeling en politieke besluitvorming. Zij zijn geïnteresseerd in concrete uitkomsten. Om geloofwaardig te zijn moet de gemeente in samenwerking met de jongeren concrete zaken tot stand brengen. Daarbij moet de gemeente niet de fout maken om zich te presenteren als een sinterklaas, vanuit de gedachte: 'jullie vragen, wij draaien'. Een lokale overheid kan dat nooit waarmaken. Bovendien heeft een dergelijke benadering geen activerende werking op jongeren.

De essentie van jongerenparticipatie is dat jongeren gaan ervaren dat de samenleving ook van hen is, dat hun deelname aan de samenleving op prijs wordt gesteld en gerespecteerd. Zo gaan ze zich verantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van hun leefsituatie, en zijn zij bereid zelf een belangrijke en actieve bijdrage te leveren.

7.2 Ontbreken van een visie, systematiek en afstemming

In de gemeente Zwijndrecht zijn ook een aantal oorzaken aan te wijzen waarom er geen vooruitgang is geboekt in het jongerenparticipatiebeleid. Hieronder geven we die oorzaken puntsgewijs weer:

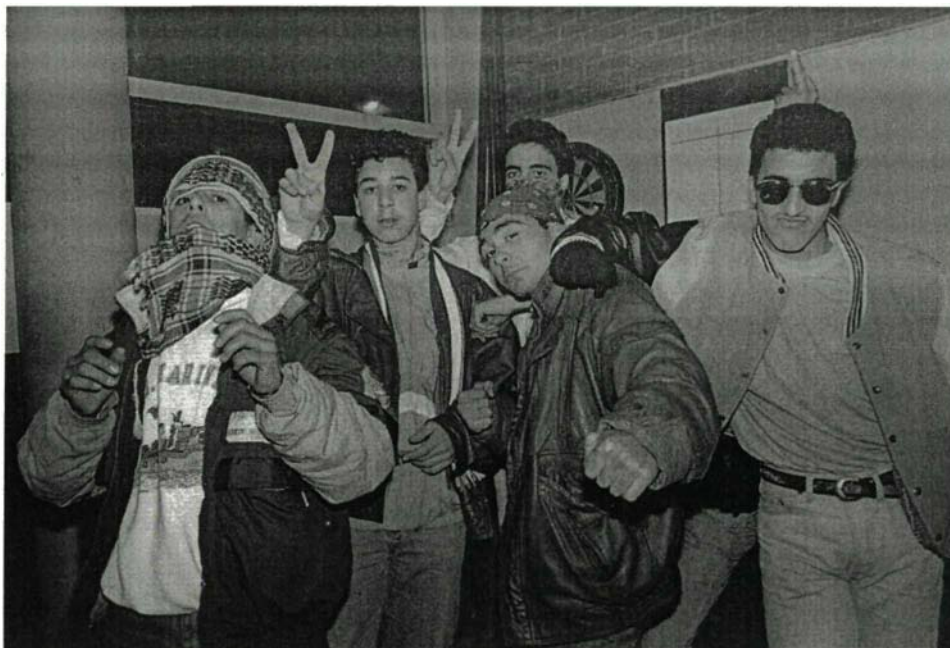
- Tot nu toe heeft het ontbroken aan een duidelijke visie en een gericht beleid. Daardoor was niet duidelijk welk doel er nagestreefd werd. Met andere woorden: zonder koers en kompas was er geen duidelijkheid over de richting en bestemmingspunt voor jongerenparticipatie.
- In de gemeente Zwijndrecht zijn wel voorbeelden van jongerenparticipatie en goedbedoelde pogingen daartoe, maar het is ad hoc. Een systematische aanpak van jongerenparticipatie ontbreekt en jongerenparticipatie is nog lang niet vanzelfsprekend.
- Het ontbreekt aan duidelijke kaders en randvoorwaarden waarbinnen jongerenparticipatie moet plaatsvinden. Dit leidt er toe dat jongeren wel hun wensen en verlangens kenbaar maken, maar dan blijkt vervolgens dat hun wensen en verlangens niet realiseerbaar zijn. Het gevolg hiervan is dat jongeren zich teleurgesteld van de gemeente afkeren en niet meer te porren zijn voor deelname aan maatschappelijke activiteiten.

- In de praktijk blijkt dat er op het punt van jongerenparticipatie onvoldoende afstemming is tussen de verschillende gemeentelijke diensten. De dienst Welzijn neemt jongerenparticipatie als uitgangspunt terwijl andere diensten dit niet consequent in de praktijk brengen.

7.3 Randvoorwaarden voor jongerenparticipatie

Om participatie van jongeren te bevorderen moet de gemeente een aantal randvoorwaarden creëren:

- draagvlak binnen het politieke en ambtelijke apparaat is noodzakelijk;
- jongeren moeten vanaf de start een rol spelen, van meet af aan moet duidelijk zijn dat het niet 'voor' maar 'met' jongeren moet. Het gaat om de activering van hun eigen bijdrage en inzet;
- de onderwerpen moeten direct invloed hebben op de leefwereld van jongeren;
- binnen de gemeentelijke organisatie moet structuur aangebracht worden, zodat voorkomen wordt dat de aandacht voor jongerenparticipatie binnen de politiek en het ambtelijk apparaat weer verflauwt;
- jongeren pas betrekken bij gemeentelijke plannen als er duidelijkheid is over de randvoorwaarden;
- vermijdt zoveel mogelijk lange procedures, want hierdoor haken jongeren definitief af;
- communiceer actief met jongeren en zorg dat er voor jongeren een lage drempel is naar de verantwoordelijke wethouder en ambtenaar.

8 Probleemstelling

In het kort is dit het probleem: jongeren voelen zich onvoldoende betrokken bij de lokale samenleving, en de lokale overheid en maatschappelijke organisaties maken onvoldoende gebruik van de creativiteit, vindingrijkheid en energie van de Zwijndrechtse jongeren bij het vormgeven van de lokale gemeenschap

Toelichting

In de kadernotitie Integraal Jeugdbeleid in 1999 heeft de gemeente Zwijndrecht jongerenparticipatie als uitgangspunt benoemt bij het integraal jeugdbeleid. Een jaar na het vaststellen van het integraal jeugdbeleid werd geconstateerd dat er geen vooruitgang was geboekt bij de ontwikkeling van jongerenparticipatie. Welke oorzaken zijn hiervoor?

- In de gemeente Zwijndrecht zijn wel voorbeelden van jongerenparticipatie en goedbedoelde pogingen daartoe, maar het is ad hoc.
- Er is geen duidelijke visie op jongerenparticipatie en geen gericht beleid.
- Daarnaast zijn er geen duidelijke kaders en randvoorwaarden waarbinnen jongerenparticipatie moet plaatsvinden.
- In de praktijk blijkt dat er op het punt van jongerenparticipatie onvoldoende afstemming is tussen de verschillende gemeentelijk diensten.

9 Doelstellingen

De doelstelling van jongerenparticipatie is:

Jongeren stimuleren om deel te nemen aan de gemeenschap en daar de randvoorwaarden voor scheppen.

Toelichting

We willen deelname van jongeren aan de lokale samenleving bevorderen. Jongeren hebben recht op een volwaardige plaats in de samenleving. Een plaats die hen zowel letterlijk als figuurlijk de ruimte geeft. Dit leidt tot een benaderingswijze van de gemeente die erop gericht is jongeren te stimuleren en te faciliteren, hen uit te dagen om zelf te werken aan de vormgeving van hun plannen en ideeën.

Hieronder geven we aan op welke wijze we de doelstelling willen realiseren.

- *Jongerenparticipatie systematisch en vanzelfsprekend*

We werken toe naar een systematische en gemeentebrede aanpak van jongerenparticipatie, waarbij alle gemeentelijke diensten betrokken zijn. In eerste instantie experimenteren we gericht met jongerenparticipatie in een aantal wijken. Gaandeweg maken we intern afspraken met de betrokken gemeentelijke diensten. Ons doel is dat jongerenparticipatie binnen een aantal jaren vanzelfsprekend is in Zwijndrecht.

- *Jongeren zelf in de hoofdrol*

De jongeren moeten een actieve rol krijgen bij het vormgeven van jongerenparticipatie. De gemeente stimuleert de initiatieven van jongeren, waarbij we er de nadruk op leggen dat de jongeren zelf het voortouw nemen in het realiseren van hun plannen. Een activerend beleid is het uitgangspunt.

- *Rol maatschappelijke organisaties essentieel*

Naast de gemeente spelen ook maatschappelijke organisaties een belangrijke rol bij de vormgeving van jongerenparticipatie. Het welzijnswerk voor jongeren speelt hierin reeds een belangrijke rol. We willen het welzijnswerk stimuleren dit te continueren en uit te breiden.

Daarnaast willen we ook andere maatschappelijke organisaties aanmoedigen en aansturen om jongerenparticipatie als uitgangspunt te nemen. Te denken valt hier aan jongerenwerk, scholen, buurt- en wijkorganisaties, sportverenigingen, scouting, speeltuinwerk, jongerenorganisaties en de jeugdhulpverlening. Van belang daarbij is dat maatschappelijke organisaties niet plaatsvervangend zijn voor de jongeren, maar dat de jongeren zelf op de voorgrond staan. De maatschappelijke organisaties zijn faciliterend en ondersteunend, waarbij ze aansluiten bij de ideeën van jongeren zelf en die ideeën ook mobiliseren.

Daarbij is het van belang dat er een goede rolverdeling is tussen de gemeente en maatschappelijke organisaties.

Tweezijdige informatie

Jongerenparticipatie is alleen mogelijk als de gemeente goed zicht heeft op wat er onder de jongeren leeft en anderzijds, als de jongeren goed geïnformeerd worden over wat er zich in Zwijndrecht afspeelt. Daarom willen wij actief met jongeren communiceren.

10 Oplossingsrichting

Experimenten in een aantal wijken

We hebben geconstateerd dat jongeren zich onvoldoende betrokken voelen bij de lokale samenleving en dat de lokale overheid en de maatschappelijke organisaties onvoldoende gebruik maken van de creativiteit, vindingrijkheid en energie van jongeren. Daarom hebben we ons als doel gesteld dat we jongeren willen stimuleren een actieve bijdrage te leveren.

Omdat we dit niet in één keer kunnen realiseren, kiezen we ervoor om het komende jaar eerst een aantal experimenten te starten. Vernieuwingen verlopen immers dikwijls volgens een vast patroon van aftasten, experimenteren, het goede behouden en integreren in het bestaande beleid.

In overleg met de welzijnsorganisaties, het wijkplatform en de wijkcoördinatoren hebben we ervoor gekozen om in de wijken Heer Oudelands Ambacht en Noord een aantal experimenten op te zetten.

In deze wijken zijn de voorwaarden aanwezig om jongerenparticipatie succesvol te laten zijn.

Daarnaast gaan we ook een experiment jongerenparticipatie koppelen aan de veiligheidscampagne in het voorjaar van 2001.

Eind 2001 gaan we de experimenten grondig evalueren. Deze evaluatie moet informatie en aanknopingspunten opleveren voor een verbreding van jongerenparticipatie in de gemeente Zwijndrecht. In het eerste kwartaal van 2002 worden de conclusies en aanbevelingen besproken in de raadscommissie.

Deze experimenten werken we uit in het volgende hoofdstuk (het actieplan jongerenparticipatie 2001 – 2002).

Mogelijkheden onderzoeken voor het oprichten van een jongerenplatform

In januari 2002 organiseren we een conferentie met jongeren, waarin we de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van de experimenten bespreken. Met de jongeren willen we tevens spreken over het oprichten van een jongerenplatform. Van belang is dat een jongerenplatform voort moet komen uit de activiteiten van jongeren op wijkniveau. De raadscommissie ontvangt in het eerste kwartaal van 2002 een voorstel voor de (eventuele) oprichting van een jongerenplatform.

Instellen van een regiegroep Jongerenparticipatie

Om ervoor te zorgen dat de voorgestelde werkwijze ook daadwerkelijk binnen de gemeente en instellingen wordt uitgevoerd stellen we een regiegroep jongerenparticipatie in.

Deze regiegroep bestaat uit mensen die een managementfunctie vervullen bij verschillende gemeentelijke diensten en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Door personen vanuit dergelijke functies in een regiegroep te laten functioneren kunnen de beste garanties gecreëerd worden voor het bereiken van de doelstelling: een gemeentebrede aanpak van jongerenparticipatie, waarbij alle gemeentelijke diensten betrokken zijn. De beleidsmedewerker jeugdbeleid is verantwoordelijk voor de regiegroep.

De taak van de regiegroep:

- Conditie scheppen voor een nieuw en aanhoudend élan met betrekking tot jongerenparticipatie binnen de gemeentelijke organisatie en instellingen.
- Zorg dragen voor procesbewaking en controle op de activiteiten en afspraken.
- Garanties creëren voor een slagvaardige gemeentelijke reactie op autonome participatieactiviteiten van jongeren.
- Voorstellen formuleren voor een structurele implementatie van jongerenparticipatie in het beleid van de gemeente en de betrokken maatschappelijke organisaties.

Deskundigheidsbevordering van bestuurders, ambtenaren en beroepskrachten

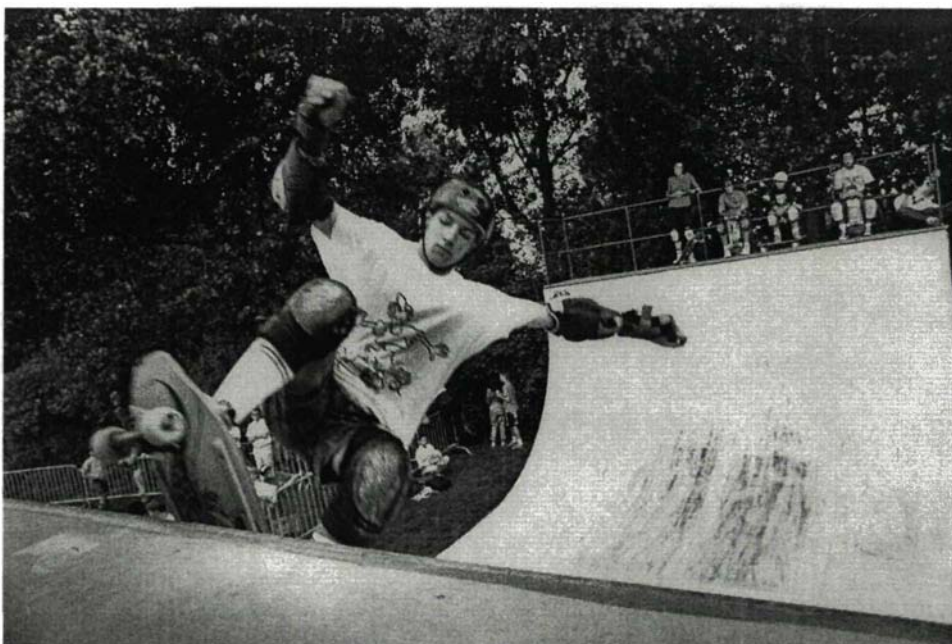
Om te bevorderen dat jongerenparticipatie ook duurzaam en deskundig tot ontwikkeling komt in de gemeente is het belangrijk dat de deskundigheid van de betrokkenen te bevorderen. In het kader van de projectgroep Ontwikkeling lokaal preventief jeugdbeleid zijn 4 cursusmodellen ontwikkeld:

- Jeugdig besturen – bestuurders en ambtenaren leren omgaan met valkuilen en dilemma's bij jongerenparticipatie.
- Jeugdinformatie – beoogt inzicht te verschaffen in het vaardig leren omgaan met een systematische informatievoorziening voor en over jongeren in het gemeentelijk apparaat.
- Communicatie – verschaft inzicht in het vaardig leren omgaan met communicatieprocessen tussen jongeren en volwassenen. Hierbij wordt stilgestaan bij belemmeringen die volwassenen bewust en onbewust opwerpen in hun contact met jongeren.
- Structurele implementatie – verschaft inzicht in het proces van structureel implementeren van jongerenparticipatie in het gemeentelijk beleid.

We stellen voor deze cursussen in het najaar van 2001 te laten plaatsvinden.

ISV – een kansrijke mogelijkheid voor de langere termijn

Bij de vernieuwing en herinrichting van de wijken Centrum en Kort Ambacht, in het kader van het ISV, liggen op langere termijn kansrijke mogelijkheden voor jongerenparticipatie.

11 Actieprogramma jongerenparticipatie 2001 – 2002

Zoals gezegd starten we met experimenten in de wijken Heer Oudelands Ambacht en Noord. Op deze twee wijken richten we ons in het bijzonder de komende jaren. Daarnaast doen we in het kader van de veiligheidscampagne een experiment in het Stadshart.

Deze experimenten moeten ervaringen opleveren die van belang zijn voor een structurele implementatie van jongerenparticipatie. Dit moet vervolgens ook een uitstraling hebben naar andere wijken.

Hieronder werken we de experimenten uit.

11.1 Experimenten Heer Oudelands Ambacht (HOA)

Waarom deze wijk?

- HOA is een wijk met de meeste jonge inwoners tot 18 jaar in Zwijndrecht. Ook het aantal jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar is groot, namelijk 734 jongeren (cijfers van oktober 1999).
- Een centraal aandachtspunt in het wijkjaarplan 2000 is: 'Jongeren moeten meer ruimte krijgen om elkaar te ontmoeten op plekken die hen aanspreken en die zodanig gelegen zijn dat omwonenden daarvan geen hinder kunnen ondervinden'. Dit punt sluit goed aan bij de uitgangspunten voor jongerenparticipatie.
- Er is een gemotiveerd wijkplatform. Het wijkplatform heeft een werkgroep ingesteld die zoekt naar verbetering van de communicatie met jongeren.
- Ook de wijkagent is gemotiveerd om jongeren te betrekken en maakt daar ook tijd voor vrij.
- Er liggen een aantal concrete aanknopingspunten voor een succesvolle aanpak van jongerenparticipatie.

Concrete aanknopingspunten in HOA

In het voorjaar 2001 is de opening van een sportvoorziening in het Molenvlietpark. Het wijkplatform gaat samen met de jongeren werken aan de feestelijke opening. Vanaf begin 2001 vindt de voorbereiding plaats. Verder zijn er plannen voor de inrichting van een groenstrook aan de Molenvliet (Bachstraat), tegenover het bedrijf Verkerk. Op deze groenstrook komt een ontmoetingsplaats/ sportveld voor jongeren. Ook hiervoor starten de voorbereidingen begin 2001.

Op iets langere termijn zijn er nog twee andere concrete aanknopingspunten. In het wijkjaarplan 2001 wordt voorgesteld om het onderhoud in 'het Sweelinckplantsoen gebied' aan te pakken. Bij uitvoering van dit plan wordt er bekeken of de voorzieningen voldoen aan de wensen en behoeften van jeugdigen. (Overigens heeft de gemeenteraad nog geen besluit genomen over het wijkjaarplan.)

Verder zijn er ook mogelijkheden voor jongerenparticipatie bij het zogenoemde 'Abdijveld'. Hier is een plek waar kinderen spelen en waar al kleine voorzieningen zijn getroffen. Nu wonen hier nog voornamelijk kinderen, maar binnen een paar jaren zijn dit jongeren. Het is raadzaam in een vroegtijdig stadium met deze jongeren te praten over hun ideeën, hun wensen en behoeften.

Hieronder werken we twee experimenten uit in HOA.

Het eerste experiment is de opening van de Sportvoorziening aan het Molenvlietpark in het voorjaar 2001. Het tweede experiment gaat over de inrichting van de groenstrook Molenvliet (Bachstraat), tegenover het bedrijf Verkerk.

Eerste experiment 'Opening sportvoorziening Molenvlietpark HOA'

Project

- 1 In het kader van jongerenparticipatie gezamenlijk werken aan de opening van een sportvoorziening in het Molenvlietpark in de wijk Heer Oudelands Ambacht.
- 2 Met jongeren werken aan ideeën en plannen voor de inrichting van de groenstrook tegenover het bedrijf Verkerk.

Probleem

Heer Oudelands Ambacht is een wijk met veel jongeren. Het huidige aanbod van voorzieningen voor jongeren sluit niet aan op het gewenste niveau.

Achtergrond

Door gebrek aan voorzieningen in de leeftijdscategorie 12 t/m 17 jaar en het niet afstemmen van aanbod van voorzieningen op de vraag van jongeren voelen jongeren zich niet serieus genomen en daarmee niet verantwoordelijk voor het creëren van een prettige woonomgeving.

Doordat jongeren veelal niet het gevoel hebben dat volwassenen geïnteresseerd zijn in wat zij belangrijk vinden, vervagen de acceptatiegrenzen. Betrekken bij de opening en bij het ontwikkelen van een beheersplan maakt de jeugd deelgenoot in de maatschappelijke participatie.

Doel

- jongeren actief betrekken bij de organisatie van de opening van de sportvoorziening;
- jongeren actief betrekken bij het ontwikkelen van een beheersplan betreffende de sportvoorziening;
- jongeren de kans bieden om aan sport en beweging te doen in de voorziening;
- jongeren laten onderzoeken hoe de voorziening door zoveel mogelijk jongeren gebruikt kan worden;
- jongeren actief betrekken bij de wijk, waardoor zij zich verwant voelen en deel gaan uitmaken van de wijk.

Inspanningen

De opening van de sportvoorziening in het Molenvlietpark is in het voorjaar 2001. (De exacte datum is nog niet bekend.)

- jongeren geven inhoud aan de feestelijke opening van de sportvoorziening Molenvlietpark;
- werkgroep samenstellen met voldoende draagvlak van jongeren uit de wijk en overige participanten die betrokken zijn bij de organisatie;
- samen met jongeren opstellen van een beheersplan, met spelregels over het gebruik.

Wat levert het op

- verhoogde leefbaarheid;
- betrokken en verantwoordelijke jongeren;
- begrip en respect voor de leefomgeving.

Kaders

- het gemeentelijk speelruimtebeleid (onder andere inrichtingseisen);
- de opening moet door jongeren in samenwerking met ouderen georganiseerd worden;
- de uitgangspunten voor maatschappelijke jongerenparticipatie.

Middelen

- voor de opening van de sportvoorziening Molenvlietpark is een beperkt budget beschikbaar gesteld door wijkplatform Heer Oudelands Ambacht. (Aanvullende middelen zijn noodzakelijk.);
- het budget speelruimtebeleid;
- inzet uren wijkteam/ wijkplatform, met name de werkgroep jongeren.

Wie

- jongeren;
- jongerenopbouwwerker;
- bewoners;
- wijkteam Heer Oudelands Ambacht;
- wijkplatform Heer Oudelands Ambacht, met name de werkgroep jongeren.

Regie

Gemeente Zwijndrecht (wijkcoördinator).

Uitvoering

Wijkplatform Heer Oudelands Ambacht, met name werkgroep jongeren, daarnaast de jongeren met ondersteuning van de jongerenopbouwwerker.

Tweede experiment in HOA 'Inrichten groenstrook Molenvliet'

Bij de Bachstraat, tegenover het bedrijf Verkerk.

Inhoud experiment

In het kader van jongerenparticipatie gezamenlijk werken aan ideeën voor de inrichting van de groenstrook Molenvliet.

Doel

- jongeren actief betrekken bij de wijk, waardoor zij zich verwant voelen en deel gaan uitmaken van de wijk;
- jongeren het initiatief en de verantwoordelijkheid geven;
- streven naar een toereikend voorzieningenniveau voor jongeren;
- maatschappelijke participatie van jongeren, waaronder het betrekken bij de uitvoer van sport- en beheersactiviteiten. Beheersactiviteiten kunnen bestaan uit afspraken over het gebruik van het veld en het heel- en schoon houden van het veld.

Inspanningen

- met omwonenden een kader scheppen, waarbinnen de voorzieningen tot stand kunnen komen;
- gelijktijdig houden van een behoeftepeiling onder jongeren door de jongerenopbouwwerker en leden van de werkgroep jongeren HOA en Walburg;

- gezamenlijk werken aan de ideeën en inrichtingsplannen van de groenstrook Molenvliet;
- samen met jongeren opstellen van een beheersplan met spelregels over het gebruik;
- jongeren betrekken bij het proces van aanbesteding en uitvoering;
- jongeren een openingsfeest laten organiseren.

Wat levert het op

- verhoogde leefbaarheid;
- betrokken en verantwoordelijke jongeren;
- begrip en respect voor de leefomgeving.

Kaders

- het gemeentelijk speelruimtebeleid (onder andere inrichtingseisen);
- het beleidsuitgangspunt dat de plannen voor een voorziening in overleg met potentiële gebruikers en omwonenden tot stand moet komen;
- de uitgangspunten voor maatschappelijke participatie van jongeren.

Middelen

- budget speelruimtebeleid (f 80.000,-);
- inzet uren wijkteam/ wijkplatform, met name de werkgroep jongeren;
- het werkbudget van de wijkcoördinator ten behoeve van ondersteuning bewonersparticipatie.

N.B. Het jongerenopbouwwerk heeft een beperkt aantal uren beschikbaar. Voor de nazorg en begeleiding bij het uitvoeren van het beheersplan heeft de welzijnstichting geen uren. Hiervoor moet nog een oplossing worden gevonden.

Wie

- jongeren;
- jongerenopbouwwerk;
- bewoners (ondersteund door de opbouwwerker);
- gemeente;
- wijkteam HOA;
- wijkplatform HOA, met name de werkgroep jongeren.

Regie

Gemeente Zwijndrecht (wijkcoördinator)

Uitvoering

- Jongerenopbouwwerk (S.I.W.Z.);
- Werkgroep Jongeren HOA en Walburg en het Wijkplatform.

Start voorbereiding en uitvoering

Begin 2001.

11.2 Experiment wijk Noord (Sterrenbuurt)

Waarom deze wijk

- er wonen veel allochtone jongeren;
- er zijn intensieve contacten met jongeren;
- er ligt al een plan. In verband met de herstructurering wordt de sportvoorziening verplaatst. De jeugd heeft een nieuwe plek aangewezen en krijgen bij de inrichting een rol;
- de samenwerkingspartners, waaronder de woningcorporaties, spannen zich in om jongeren te betrekken;
- er komt (waarschijnlijk in 2002) een nieuw wijkgebouw, met voorzieningen voor jongeren.

Hieronder geven we korte informatie over het project, voor meer uitgebreide informatie verwijzen we naar het wijkjaarplan Noord

Projectnaam

Verplaatsing en herinrichting van het verharde sportveld in de Sterrenbuurt. De verplaatsing is het gevolg van de herstructurering van de wijk.

Probleem

Voor jongeren is weinig ruimte in de wijk. Er werd gevoetbald op de straat en dat veroorzaakte overlast in de buurt. Om de overlast te beperken werd tot ieders tevredenheid een verhard sportveld aangelegd. Als gevolg van de herstructurering van de Sterrenbuurt moet het sportveld nu verplaatst worden. Ook wordt het aantal ontmoetingsplaatsen van jongeren van drie teruggebracht naar één.

Vanwege een vacature moet het jongerenwerk de activiteiten voor jongeren in het wijkgebouw 'De Schotel' begin 2001 tijdelijk stoppen. De jongeren zoeken buiten hun vertier, waardoor het gebrek aan buitenruimten nog meer gaat knellen.

Achtergrond

De corporaties hebben besloten om eerst het nieuwe verharde sportveld aan te leggen en daarna pas de huizen te bouwen. Daarmee voorkomen zij omslachtige inspraakprocedures. De betrokken jongeren hebben inmiddels een plek gekozen voor het verharde sportveld. Het sportveld blijft gesitueerd aan de Jupiterstraat en wordt verplaatst richting Jeroen Boschlaan.

Doel

- jongeren actief betrekken bij de inrichting van het verharde sportveld;
- jongeren verantwoordelijkheid geven bij het beheer van het sportveld;
- jongeren actief betrekken bij de wijk, waardoor zij zich verwant en verantwoordelijk voelen;
- jongeren een plan laten bedenken hoe een 'open en voor iedere jongere toegankelijke voorziening kan ontstaan'.

Inspanningen

- een plan maken met de jongeren voor de inrichting van het verharde sportveld;
- een beheersplan maken met de jongeren voor het sportveld, waarbij ook afspraken gemaakt worden met de gemeente over het onderhoud van het veld;
- met de jongeren een openingsfeest organiseren (de aanleg is in april/ mei 2001 gepland), mede gericht op omwonenden.

Wat levert het op

- een betere verstandhouding tussen jongeren en andere buurtbewoners (rust in de wijk);
- betrokken en verantwoordelijke jongeren;
- een vrolijk buurtfeest, waarin het onderling begrip kan groeien.

Kaders

- plan herstructurering Sterrenbuurt;
- het gemeentelijk integraal jeugdbeleid;
- de uitgangspunten voor maatschappelijke participatie.

Middelen

Voor alle verhuisbewegingen van sport- en speelplekken in de eerste fase is f 100.000,- beschikbaar. Daarin is geen rekening gehouden met kosten voor activiteiten in het kader van jongerenparticipatie. Vanuit het wijkbudget zal een bedrag beschikbaar gesteld worden voor de feestelijke opening. Het jongerenwerk heeft een beperkt aantal uren beschikbaar. Het is van belang dat de begeleiding van jongeren intensief is en van een hoog kwalitatief niveau. Daarvoor is het van belang dat het jongerenwerk een extra inzet pleegt, waarvoor een aanvullend budget nodig is. In hoofdstuk 12 (financiën) is in beeld gebracht hoe hoog dit aanvullende budget is.

Wie

- jongeren;
- jongerenwerker;
- projectleider beheer Sterrenbuurt;
- wijkplatform Noord.

Wie voert de regie

De gemeente Zwijndrecht.

Uitvoering

De Stichting Welzijnswerk Zwijndrecht.

11.3 Jongerenparticipatie Stadshart (in kader van veiligheidscampagne 2001)

Dit plan is onder voorbehoud. Er is namelijk nog geen definitief besluit genomen over de veiligheidscampagne.

Waarom de keuze voor dit project?

- in het Stadshart Walburg wonen weinig jongeren, maar het is wel dé uitgaansplek en vindplaats voor jongeren door de aanwezigheid van het Walburgcollege;
- de gemeente wil in 2001 een langlopende veiligheidscampagne voeren. Het eerste item is "jongeren en veiligheid". In het kader van de veiligheidscampagne wordt een veiligheidsweek georganiseerd in maart 2001. Hierin liggen dus kansen voor jongerenparticipatie. Bovendien is er een denktank voor de veiligheidscampagne, waarin ook leden van het college van B&W zitting hebben. Dit vergroot de mogelijkheden en het draagvlak voor jongerenparticipatie;
- door jongeren te betrekken bij de inrichting van de buitenruimten in het Stadshart voelen zij zich meer verantwoordelijk;
- in het Stadshart liggen prima mogelijkheden om de communicatie tussen jongeren en buurtbewoners te verbeteren.

Projectnaam

"Space shuttle – ruimte in het Stadshart voor jongeren" of – "het lanceren van een plan voor een vrolijk, spannend en interessant Stadshart".

Aanleiding

De bewoners ervaren overlast van jongeren. Dit wordt veroorzaakt door gebrek aan wederzijds begrip. Er is een discrepantie tussen de belevingswereld van jongeren en andere buurtbewoners, waardoor de communicatie verstoord is. Jongeren hebben niet het gevoel dat de buurtbewoners geïnteresseerd zijn in hun welbevinden. Door kennis te nemen van elkaars wensen en behoeften, ontstaat een grotere acceptatie.

Achtergrond

Een denktank bestaande uit: Burgemeester, Wethouder en vertegenwoordigers van Politie, SIZW, Walburgcollege, Develsteincollege en Wijkbeheer heeft het plan geformuleerd voor het houden van een veiligheidscampagne in 2001. De campagne start met een veiligheidsweek in voorjaar 2001. De hoofddoelstelling van de veiligheidscampagne is: jongeren en buurtbewoners beter te laten communiceren over veiligheidsbeleving. Het onderwijs wordt hier in de volle breedte bij betrokken.

Met het project 'Space shuttle' wordt het startsein gegeven voor een vrolijke en positieve inbreng van jongeren. Jongeren hebben positieve ideeën, die we willen honoreren en ondersteunen.

Nadrukkelijk wordt niet veiligheid als ingang genomen, maar ruimte. In het stadshart ervaren jongeren en buurtbewoners dat er een gebrek is aan ruimte. Als mensen zich op plekken onveilig voelen, dan vermijden zij die plekken en daarmee beperken zij hun ruimte. Door deze actie wordt gestimuleerd dat er op een opbouwende wijze ruimte gecreëerd wordt voor iedereen.

Doel

Jongeren stimuleren om een vrolijke en positieve bijdrage te leveren aan de inrichting van de buitenruimte in het Stadshart, waardoor jongeren meer verantwoordelijkheid krijgen en de communicatie tussen jongeren en buurtbewoners verbeterd wordt.

Welke inspanningen

In de veiligheidsweek in het voorjaar 2001 gaat het project 'Space shuttle' van start. Vooraf vormen we een projectgroep die dit project gaat ondersteunen. De jongerenopbouwwerker vervult hierin een hoofdrol, omdat hij de contacten met jongeren heeft.

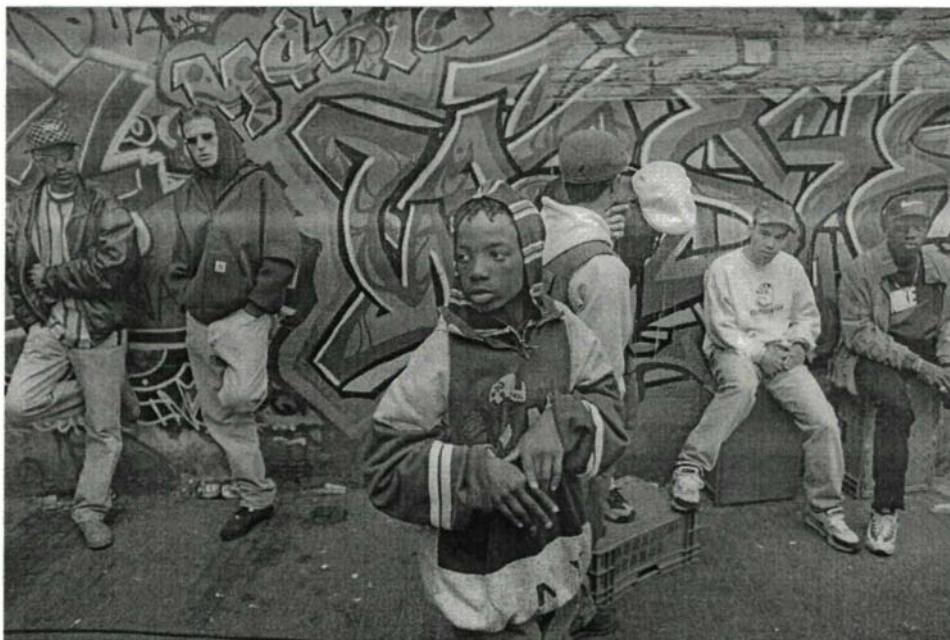
Jongeren worden gevraagd zichzelf kenbaar te maken en hun omgeving in beeld te brengen. Er is hiervoor een uitgebreid scala van mogelijkheden, zoals:

- een foto of video productie;
- een krant maken;
- sportwedstrijden;
- interviews;
- een muziekmiddag;
- stadshart activiteiten.

Graffiti-wal

Tijdens de gemeentedag konden jongeren plannen aan de gemeente presenteren. Het beste idee werd met beloond met een kleine prijs. Het idee voor een graffiti-wal is door de gemeente gekozen als beste idee.

Door de gemeente wordt bekeken of er middelen zijn voor het realiseren van de wand en of dit in het centrum van Zwijndrecht een plek kan krijgen.

Voor de zomervakantie wordt in het kader van de veiligheids campagne een symposium georganiseerd. Dit symposium is een vervolg op de veiligheidsweek. Het is de bedoeling dat de jongeren hun plannen presenteren in een van de workshops.

Het tijdstip van uitvoering van de plannen wordt bepaald in overleg met de jongeren. Ook in het wijknieuws krijgen de jongeren de kans om hun plannen te presenteren.

Wat levert het op

- vrolijke en leuke ideeën van jongeren;
- jongeren die zich betrokken en verantwoordelijk voelen voor het Stadshart;
- betere communicatie tussen jongeren en buurtbewoners.

Kaders

- de veiligheidscampagne 2001;
- de uitgangspunten van de nota 'Integraal jeugdbeleid';
- de uitgangspunten voor jongerenparticipatie.

Middelen

Voor de veiligheidsweek is een bedrag beschikbaar van f 100.000,-. Een deel van dit bedrag zal ingezet worden voor de voorbereiding van het project 'Space shuttle' en de uitvoering van de plannen van jongeren.

Wie

Het project richt zich vooral op jongeren die in het Stadshart verblijven. Ook de buurtbewoners worden actief betrokken.

Regie

Aanbevolen wordt om de regie in handen te geven van de werkgroep Stadshart Walburg. Hierin participeren Wijkbeheer, de afdeling Welzijn van de gemeente, SIWZ, politie, de winkeliersvereniging, het Walburgcollege en de bewoners.

Uitvoering

In eerste instantie worden voor de uitvoering reguliere uren jongerenopbouwwerk ingezet. Extra inzet van uren van het jongerenwerk is noodzakelijk. (Daarvoor is een voorstel opgenomen in het hoofdstuk financiën.) Het wijkteam wijkbeheer Walburg is verantwoordelijk voor de procesmatige aansturing.

12 Financiën

Voor jongerenparticipatie is in 2001 en budget beschikbaar van f 25.000,-.

De kosten voor de experimenten zijn nog niet exact bekend. Ook hebben de wijkplatform de beschikking over een budget voor participatie. Het is de verwachting dat er kosten zijn voor een extra inzet van de jongerenopbouwwerkers.

De cursus deskundigheidsbevordering moet ook deels opgebracht worden uit het budget deskundigheidsbevordering van de gemeente. De cursus start in het najaar en loopt door in 2002. Een deel van de kosten drukt op het budget jongerenparticipatie van 2002.

Om ervoor te zorgen dat de uitvoering van de experimenten jongerenparticipatie voortvarend van start kan gaan stellen we voor om voor het jaar 2001 de volgende bedragen te reserveren. Op basis van begrotingen stellen we later de definitieve bedragen vast.

Reserveringen

• de experimenten HOA – inclusief de evaluatie	f 6.000,00
• het experiment in de Sterrenbuurt – inclusief evaluatie	6.000,00
• het experiment Stadshart 'Space shuttle' – inclusief evaluatie deskundigheidsbevordering van bestuurders en ambtenaren	6.000,00
• en beroepskrachten (kosten ± f 18.400,- exclusief BTW)	7.000,00

Totaal f 25.000,00

Extra benodigd budget (nog niet gedekt)

Voor het experiment in HOA moet het SIWZ extra uren inzetten voor het jongerenopbouwwerk. Kosten f 9.150,-.

Voor het experiment in de Sterrenbuurt moet het SIWZ extra uren inzetten voor het jongerenopbouwwerk. Kosten f 4.200,-.

Voor het experiment in het Stadshart is ook tot november 2001 extra inzet van het jongerenopbouwwerk vereist. Kosten f 39.000,-.

Om de experimenten succesvol te laten verlopen is dus een aanvullend budget nodig van totaal f 52.350,-. Dit bedrag wordt meegenomen in de bespreking van de voorjaarsnota.

13 Communicatie/ tijdspad

Communicatie

Bij de voorbereiding van deze kadernota jongerenparticipatie is draagvlak ontstaan voor de plannen. De plannen zijn besproken met:

- de wijkplatforms in HOA en Noord;
- de wijkcoördinatoren van HOA en Noord;
- de jongerenopbouwwerkers van het SIWZ;
- de projectcoördinator Samenlevingsbeleid (afdeling Welzijn).

Voor de verdere vormgeving van het jongerenparticipatiebeleid dient gecommuniceerd te worden met de volgende partijen:

- de betrokken wijkplatforms;
- de wijkcoördinatoren;
- het SIWZ – de jongerenopbouwwerkers;
- de denktank 'Veiligheidscampagne';
- scholen voor voortgezet onderwijs;
- sportorganisaties;
- scouting;
- instellingen op het gebied van de jeugdhulpverlening;
- het regionaal centrum buitenlanders.

Tijdspad

Er kan van het volgende tijdspad worden uitgegaan.

In 2001

Februari	Vorbereiding experimenten participatie Noord – HOA en Stadshart (Space shuttle)
Maart	Bespreking van de kadernotie in de raadscommissie
Maart/april	Start experimenten in Noord, HOA en Stadshart (Space shuttle)
April 2001	Instellen regiegroep jongerenparticipatie
April/Mei	Feestelijke opening sportvoorziening Molenvlietpark
Mei/juni	Symposium Veiligheidscampagne, waarbij jongeren hun plannen presenteren voor het Stadshart (Space-shuttle)
Augustus/Sept,	Gesprekken met instellingen over hun bijdrage aan jongerenparticipatie
Oktober	Start cursus deskundigheidsbevordering voor bestuurders, ambtenaren en beroepskrachten.
November	Start met de evaluatie van de experimenten. Afronding evaluatie begin 2002.

In 2002

Januari	Jongerenconferentie. Hierin worden de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van de experimenten besproken. Tevens wordt daar de mogelijke oprichting van een jongerenplatform aan de orde gesteld.
Februari/Maart	De raadscommissie bespreekt de evaluatie van de experimenten, inclusief de conclusies en aanbevelingen.